

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat, za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četr let 2 kroni; ista naj se pošilja Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Občinske volitve v Šoštanj

Zadnjič smo poročali le o glavnih činiteljih, ki so hoteli na vsak način oropati slovenski Šoštanj za njegov slovenski značaj, danes pa naj izpregovorimo nekoliko o volitvah samih.

Volitve za tretji razred so bile napovedane ob 9. uri dopoldne. — Volišče je bilo v dvorani Rajšterjevega hotela „Avstrija“. Že dolgo pred deveto uro se je nabrala pred voliščem ogromna množica volilcev in nevolilcev, ki so nestrpno pričakovali prihoda volilnega komisarja, okrajnega glavarja g. Čapeka. Slovenski volilci so se zbirali pri Rajšterju, „nemški“ pa pri Breschnigg, možu slovenske krvi, ali zagrizeno nemškega mišljenja. In kmalu so začeli prihajati v posameznih gručah. Mnogim izmed njih se je videlo, da jih gonijo kakor ovce v klavnico, saj jih je bilo gotovo polovico v srcu Slovencev, a bili so primorani voliti z „Nemci“, sicer bi jim leti odtegnili ubogi kruhek.

Ko se je sestavila volilna komisija in si izvolila načelnikom g. dr. Mayerja, se je volitev pričela. Dvorana je bila z mizami predeljena na dva dela, na eni strani Slovenci, — na drugi „Nemci“, med temi pa vodja Hans Woschnagg, ki je z orlovskim pogledom nadziral svoje „moštvo“, da ne bi se kdo zmotil ter morda volil slovenski. In pristopale so ovčice k zeleni mizi ter oddajale proti svojemu prepričanju glasove za divno dvojico — Ivana Govediča in Hanza Woschnagga. Pripomniti moramo ob tej priliki, da se je grozno pazilo na to, da so vsi volilci, celo „Nemci“ vedno izgovarjali Ivan Govedič in Hans Woschnagg, kajti prav lahko bi se bilo komu zareklo Hans Govedič in Ivan Woschnagg. — Prvi, ki je prej vedno slovenski, a sedaj nemški volil, je bil neki Lovro Ferlin, katerega si je pač treba zapomniti. Drugi tak možakar je bil že imenovani gostilničar Anton Galuf. Ker so „Nemci“ takoj začeli tako, da so volili tudi sami sebe, se je seveda prigodilo, da je Galuf Galufa volil! Jako lep vtis je napravil na stop g. župnika Josipa Valenčaka, ki je možko

oddal svoj glas za slovenske kandidate, dasiravno je domači župnik stal na nasprotni listi. Za Govediča je to najprimernejše spričevalo. Pri večini „nemških“ volilcev smo opazili, s kako težkočo so izgovarjali nemška in ponemčena imena nemčurskih kandidatov.

Na kak način so delali „Nemci“, je posebno jasno pokazal slučaj Petkovnik. Obe stranki ste imeli pooblastila. Šlo se je torej zato, katero je bilo pozneje izdano, in tu so se seveda gospod Hans zelo vrezali. Ker je slovenski pooblaščenec izjavil, da je dobil pooblastilo okrog pete ure popoldne, je Hans hitro potrdil, da ga je on dobil ob šestih, toda dokazalo se je, da to ni res, kajti od tedaj, ko je pooblastitelj dal pooblastilo Slovencev, ni bil več v nemčurski družbi. Laž ima pač kratke noge. — Volilec Skornšek je volil z „Nemci“, ker je bil prisiljen od Lappa, v katerega premogokopu dela. Sicer bi bil volil s Slovenci in je samo čakal pisma, v katerem se mu je zapovedalo, da naj voli z „Nemci“. — Glas Jožeta Maka je stal „Nemci“ dokaj denarja, kajti od tam gori iz Solnograda ali odkod so poklicali pooblaščenca, in vožnja seveda stane, ali vzlic temu je komisija zavrgla ta glas, kajti pooblaščenec ni bil pooblaščen po volilcu samem, temveč po pooblaščenem namestniku. In tu se je volilni komisar izrazil, da kaj takega še ni „da gewesen“, da bi pooblaščenec volil po pooblaščenju.

Jako oblastno je nastopil krčmar Breschnigg kot „Verwalter“ vrtiča, last Maksa Woschnagga, kateri biva nekje na Pruskem. Za to velikansko „realiteto“ se plačuje 14 vinarjev davka. Komisija je imela pomislek, da se za tako „velikansko“ posestvo pač ne nastavlja „Verwalterja“, ki ima po zakonu volilno pravico in je Breschnikov glas odklonila, dasiravno se je le-ta jako samozavestno tolkel po svojih „verwalterskih“ prsih.

Komisija je zavrgla nekaj nemških pooblastil. Večina teh je bila izdana še poprej, predno se je sploh kaj vedelo o razpisu volitev, in seveda ni bilo tudi izrecno naznačeno, za kedar veljajo pooblastila, dasiravno zahteva zakon, da

se pooblastilo glasi za natančno določen dan volitev. Ravnotako je tudi zavrgla ona pooblastila, katera so se glasila na imena, katerih ni bilo v volilnem imeniku. Komisar je prav dobro pripomnil, da naj bi bila nasprotna stranka pred volitvami poskrbela, da se stvar uredi in prepiše na sedanja imena, ne pa da se duhovi razburjajo na dan volitve.

Častni tržan šoštanjski, g. dr. Jos. Vošnjak, je volil po pooblastilu, kar je izzvalo prasko med predsednikom komisije, komisarjem in „Nemci“. Komisar se je opiral na določbo postave, da morejo s pooblastili voliti le ženske in oni davkoplačevalci, ki bivajo izven volilnega kraja, kakor so tudi poudarjali „Nemci“, toda predsednik komisije pa se je opiral na dejstvo da je pri letos se vršivših občinskih volitvah v Ljutomeru volil celovski okrajni glavar in ljutomerski častni občan Mac Newin tudi po pooblaščenju. Ako je bilo to v Ljutomeru dovoljeno, zakaj ne bi bilo tudi v Šoštanju. Sicer pa naj se „Nemci“ le pritožijo na upravno sodišče, da bomo imeli vsaj pravilo, po katerem se bomo pozneje lahko ravnali. Komisija se je na to izrekla za veljavnost glasu.

Hans Woschnagg: „Zakaj se pa ne pusti pooblaščenca mojega brata (Maks Woschnagg — 14 v) glasovati?“

Komisar: „Vaš brat vendar ni častni tržan šoštanjski!“ — Smeh.

Ko je glasoval g. učitelj Nerat, je gospod Hans zopet oblastno vstal in opomnil komisarja: „Bitte ihn zu fragen, ob er volljährig ist“, na kar je predsednik komisije razložil gosp. Hansu, kateri pač morda boljše pozna razne kože kakor pa paragrafe, da je učitelj in uradnik polnoleten od tedaj, ko je nameščen v svoji službi, definitivno ali provizorično, in da mu nameščenje samoobsebi zagotavlja volilno pravico.

Tako se je izvršila volitev v tretjem razredu z zmago Slovencev. — Slovenci so dobili 105 glasov, „Nemci“ pa 89. — Vseh volilcev je bilo 234.

Po polurnem odmoru se je začela volitev v drugem razredu. Po Govediča se je odpeljal

LISTEK.

Tovariša.

Ruski spisal Maksim Gorki.

I.

Vroč juljsko solnce je sijalo na Smolkino, in pošiljalo na stare kože cel tok bliščečih žarkov. Najsvetlejšje je sijalo na starostovo hišo, katere streha je bila nedavno z rumenimi, gladko pooblanimi škodlanci na novo pokrita in je pošiljala vonj po lesu po vasi.

Bila je nedelja, in skoraj vsi prebivalci vasi so prišli na cesto, na kateri je rastle bujna trava in po kateri so ležali daleč na okolu kupi subega blata. Pred starostovo hišo se je zbrala gruča mož in žena, ki so sedeli deloma na kupih blata, deloma na zemlji, drugi so stali in sredi med njimi so se podili otroci, ki so slišali zdajpazdaj jezen klic od staršev ali pa dobili udarec.

Središče cele gruče je bil visokorastel mož z gostimi, doli visečimi brki.

Če si ga sodil po rjavem, gosto s črno sivimi konci brade posejanem in z mrežo globokih gub prepreženem obrazu, po sivih šopih las, ki so gledali izpod zamazanega slamnika, je bil to mož kakih petdeset let star.

Gledal je v tla in njegov debel nos se je tresel. — Ko je vzdignil glavo, da bi si ogledal starostovo hišo, so se videle njegove velike, žalostne, temne oči — bile so globoko v jamice vdrte — in goste obrvi so obsenčevale temne punčice. Nosil je rjavo, raztrgano obleko, kakoršno nosijo menihi, ki mu je segala komaj do kolen in je bila z vrvjo prepasana. Na hrbtu je imel vrečo, v desnici dolgo palico z železnim koncem, levico je vteknil v telovnik. — Ljudje okrog njega so ga ogledovali nezaupno, polni zaničevanja, z vidnim veseljem, da se jim je po srečilo volka vjeti, predno je mogel čredi škodovati. Šel je po vasi in prosil pri starostovem oknu za požirek vode. Starosta mu je dal kvasu in začel se žnjim pogovarjati. Toda popotnik je bil, proti navadi takih ljudi, zelo redkobeseden. Starosta ga je vprašal po papirjih, toda teh ni

imel. Tako so popotnika prijeli in uklenili, da ga pošljejo v okrajni urad. Starosta je izbral selskega redarja za njegovega spremljevalca in mu dal v hiši vse potrebno za pot, dočim je stal popotnik sredi množice, ki je zbijala šale žnjim.

Jetnik je obstal pri vrbinem deblu in stal mirno tam, naslanjajoč svoj upognjen hrbet ob deblu.

Končno se je pokazal na stopnjicah kmet-ske hiše na pol slep, star mož, z lisičjim obrazom in sivo brado. Stopal je v svojih visokih škornjih počasi doli po stopnjicah in njegov okrogel trebuh se je zibal udobno pod hodnikovo srajco. Preko njegovih ram je gledalo bradato, štirioglato obličje redarja.

„Si razumel Jefimuška?“ je vprašal starosta redarja.

„Česa naj bi ne razumel? Vse sem razumel. — Jaz poveljnik smolkinskih redarjev, moram tega človeka k sodniku peljati — in drugega nič!“ —

Redar je govoril v odstavkih s smešno važnostjo in mežikal z očmi gledalcem.

celjski agitator dr. Negri. Večina „nemških“ volilcev je prišla peš pred volišče, a Govedič, njegov specijelni varovanec, mlinar Matija Brišnik, ki je snedel štirikrat dano besedo, da ne gre volit, in gostilničar Hauke, so se pripeljali dvouprežno. Ko so te „velike Nemce“ zložili z voza se je čulo pač nekaj trpkih, pa zasluženih opazk. V veži so poskusili Slovenci zadnjič vplivati na Brišnika, da bi ne prelomil svoje besede, kar je „Nemce“ tako razburilo, da so začeli kričati po orožništvu. — Posebno se je odlikoval Franc Woschnagg ml., ki je na vse grlo psoval Slovence, za kar bi mu bila kmalu trda predla. Ker pri Brišniku ni izdala več poštena beseda, so ga pustili, da naj se vrže v naročje nemškutarije. Govediča se ni dotaknila nobena slovenska roka, kajti omazala bi se.

„Nemci“ so šli na volišče s popolno gotovostjo da bo zmaga njihova. In res, oddanih je bilo na obeh straneh po 10 glasov. Nemčurška stranka se je nadejala, da bo odpadel Slovencem glas gosp. Mařaneca, toda tudi tu so se pošteno vrezali. S kakim prepričanem, da bo zmagal, je stopil Hans pred komisarja ter mu predložil neke papirje celjskega magistrata in nekega hrvaškega urada, s katerimi je hotel dokazati, da je g. Mařanec onostranski državljani in da kot tak nima volilne pravice. Toda tudi slovenska stranka je bila pripravljena na to in je predložila domovnico g. Mařaneca, katero je izdala njegova rojstna občina na Češkem, s čimer je bilo dokazano, da ima g. volilec domovinsko in državljansko pravico v Avstriji. Glasom zakona pa ima avstrijski državljani obenem tudi lahko državljansko pravico na Ogrskem in obratno, in Hansu je ostal dolg nos.

Ker je bilo enako število glasov (10), je moral odločiti žreb Slovenska stranka je ponudila kompromis, katerega pa nasprotniki niso hoteli sprejeti. Med „nemčurji“ je zavladalo veselje, a nestrpnost se je polastila vseh navzočih. Komisar je žrebal. Prvi, ki je bil izžreban, je bil Slovenec, drugi tudi, tretji tudi, a četrtega — dr. Hansa Lichteneggerja, se ni več čulo, kajti živio klici so zaglušili vse. Tako poparjenih pa še nismo videli kmalu naših nasprotnikov, kakor so bili sedaj. Posebno Govediču je bilo videti, da je bil popolnoma „fentan“, kajti obraz se mu je prelivaval v vseh mogočih mavričnih barvah. No, seveda, saj vse izdajstvo ni nič pomagalo: župnik je zapustil svoje slovenske župljane, a Bog jih ni zapustil!

Grozno udarjeni so bili posebno oni, ki so se pred voliščem pod vodstvom dr. Negrija navduševali za krepek „hajl“, ki jim je pa kar na enkrat zmrnil. G. dr. Mayer je nato takoj opozoril zbrano slovensko ljudstvo, da naj se dostojno ponaša napram pogorelim nemčurjem, kar se je tudi zgodilo. — Ko so pozneje odhajali, se nam je zdel njihov odhod enak pogrebniemu sprevedu, bil je pogreb šoštanjskega nemčurstva z Govedičem vred.

Volil je še prvi razred. Slovenci se volitve niso udeležili, ker je bila „Nemcem“ zmaga v tem razredu zagotovljena. Volitev se je vršila zelo klavrno, kajti volilcem je tičala slovenska

zmaga globoko v želodcih. Ko so oddali svoje glasove, se je volitev zaključila.

Tu je stopil naprej stari Franz Woschnagg ter zahteval, da ga spremljata iz dvorane dva orožnika, sicer da se ne upa doli. Ko ga je zagotovil gosp. dr. Mayer, da se mu ne bo zgodilo čisto nič, je vstal Govedič ter z grozno razburjenim glasom zahteval policijsko varstvo, češ da dr. Mayer ni „policijska oblast“ in da „njegovega varstva“ ne sprejme. — Koncem konca pa se je mož le potolažil ter klavrno in pobit z drugimi vred odnesel svoje „lorberje“ in volitve je bilo konec. Nemčurji so izginili kakor kafr, Slovenci so se pa zbrali pri Rajšterju ter so dostojno proslavili zmago slovenske stvari.

Prepričani smo, da so to bile zadnje volitve v Šoštanju, pri katerih so imeli nemčurji upanje na zmago. Odslej, ko se je sedaj tako lepo pokazalo, da je narodna zavest med ljudstvom tako globoko že ukoreninjena, smemo pričakovati, da ne bo nikdar več prišlo do takega boja, kakor je bil sedaj. Pač pa priporočamo šoštanjskim Slovencem, da naj to zmago izrabijo v polni meri in naj ne odlašajo z delom do zadnjega trenutka. Vsekako pa jim najodkritosrdnejše častitamo na krasnem uspehu!

Živel slovenski Šoštanj!

Slovenskemu učiteljstvu na Spodnjem Štajarskem!

„Učiteljski Tovariš“ je priobčil v svoji zadnji številki sledeči poziv:

„Celjska „Domovina“ se v zadnjem času prav strupeno zaganja v slovensko učiteljstvo Spodnjega Štajarja. Povod tem napadom je bil članek v 15. številki „Učiteljskega Tovariša“: Rezek odmev po zborovanju spodnještajarske učiteljske „Zveze“.

V tem članku so pribita fakta, ki jih nihče ne more ovreči, torej tudi „Domovina“ ne! Ker ničesar ni mogla ovreči, je pričela z napadi na slov. učiteljstvo. Ko je vodstvo „Zveze“ s svojim dopisom dne 28. maja t. l. zahtevalo naj „Domovina“ ponatisne članek iz „Učit. Tovariša“, da bo zamoglo širše občinstvo zvedeti, v koliko je prvotni uvodnik stvaren, se ni hotela ukloniti opravičeni zahtevi, temveč spoljubilo se ji je iznova udariti po slov. učiteljstvu. Naposled pa je ponudila roko v spravo, češ, zdaj, ko smo vas naklestili, pa bodimo mirni, naj preneha neljuba disharmonija! A „Domovina“ ni za harmonijo, še manj pa za stvarnost in resnico zakaj sicer bi v zadnji svoji številki z dne 14. junija t. l. ne bila zopet tako podlo planila po našem učiteljstvu — marveč bi bila molčala. Ker pa tega ni storila, učiteljstvo pa nikakor neče biti objekt literarnim harlekinijadam politično nezrelih člankarjev: zato je podpisano vodstvo prisiljeno podati nastopno

izjavo:

Vse slovensko učiteljstvo Spodnjega Štajarja protestuje najodločneje proti neopravičenim napadom na slovensko učiteljstvo v „Domovini“ in zahteva stvarno in pošteno polemiko.

Obenem pozivlja posamezna učiteljska društva Spodnjega Štajarja, da se v svojih bodočih zborovanjih posvetujejo o tej važni točki ter tozadevno sklepe upošljejo podpisanemu vodstvu v nadaljno poslovanje. — Vsi za enega — eden za vse!

Vodstvo „Zveze slovenskih štajarskih učiteljev in učiteljic“ v Celju, dne 14. junija 1904.

K temu mi pripomnimo:

Tudi mi bi znali govoriti podobno kakor govori tu objavljeni poziv, ako bi ne imeli v prvi vrsti pred očmi koristi slovenskega naroda. Mi pa nočemo morebitne razdvojitve učiteljstva z narodom, ki bi bila obema v škodo in sramoto. Zrelost „Domovine“ naj se dokaže s tem, da tudi tokrat ostanemo mirni. In zato ponavljamo, kar smo že ponovno povdarjali.

Povod, da smo sploh prišli v navskrižje z ustvaritelji gorenjega poziva, je bil vzklík „Učiteljskega Tovariša“: „Brez pardona proč s takimi listi“ (kakor je „Domovina“). V svesti si, da so si najboljši sinovi naroda šteli v čast in dolžnost potom „Domovine“ bojevati boj za napredek slovenske narodne stvari in bodo to še v bodoče storili, smatrali smo se dožnimi tako slovenskemu narodu kvarno izjavo zavrniti. Zadoščenje nam je bilo dano z diktatorsko zahtevo, da moramo doslovno objaviti dolg, intencijam našega lista nasproten uvodni članek „Učiteljskega Tovariša“. Ker si od nikogar ne damo ukazovati, smo ta po našem mnenju neopravičeni ukaz zelo vladno zavrnili. Ni prijatelj resnice, kdor trdi, da je kdaj bilo slovensko učiteljstvo od „Domovine“ napadeno ali „lopnjeno“, ker smo ob vsaki priliki pokazali in izjavili, kar danes ponavljamo, da narodno učiteljstvo nima odkritosrdnejšega prijatelja nego smo mi. Zakaj hočejo ustvaritelji gorenjega bojnega poziva učiteljstvu za vsako ceno dokazati baš nasprotno, in na kak način si od tega dejanja obetajo koristi, je težko razumeti. Z bojnim klicem zoper „Domovino“ bi bila zadeta slovenska narodna stvar na Štajarskem in bi mi le zelo obžalovali, ako bi bili primorani zoper kakega slovenskega agitatorja imenoma in z istim ostrim orožjem nastopiti kakor smo bili doslej vajeni pri našem narodu sovražnih nasprotnikov narodnega časnika „Domovine“. V interesu naroda pa upamo, da bode zmagalo tudi v tem slučaju rodoljubje in ne po nepotrebem užaljeni ponos gospodov, ki lahko svojemu stanu na drug način več koristijo nego z agitacijo zoper „Domovino“, kakor so jo začeli z gori objavljenim pozivom.

Poslano.

Čenjenim članom „Zveze slov. štajarskih učiteljev in učiteljic“ vladno naznanjam, da se ne strinjams „Pozivom“, objavljenim v 18. št. „Učit. Tov.“, in ga ne odobrujem. Vodstvo „Zveze“ še po zadnjem občnem zboru ni imelo nobene seje in se torej v tej zadevi ni ničesar sklepalo. Ravno tako ne odobrujem članka v 15. št. „Učit. Tov.“ „Rezek odmev“ in sploh ne postopanja, ki se je v imenu „Zveze“ pričelo

„In papir?“

„In papir imam v telovniku“.

„No, tako je prav!“ je rekel podučljivo starosta in se z rokama krepko ob boke drgnil in dostavil:

„No, torej pojdi z Bogom!“

„Naprej! greva-li stari?“ je vprašal smehljajoč se redar jetnika.

„Da bi mi bili vsaj voz dali“, je odgovoril ta topo na redarjevo vprašanje.

Starosta se je zasramovalno posmejal.

„Voz? to je lepo! Je-li malo potepuhov tu po poljih in vaseh... To bi imeli kmalu pre malo konj. Tudi peš, bodeš izvrstno hodil. Na pot torej!“

„Pojdi, batjuška!“ je rekel redar, hrabreč ga. „Misiš-li, da imava dolgo pot? Komaj 20 vrst ga bode! Mogoče še manj. To pot bodeva hitro prehodila in tam se bodeš lahko odpočil.“

„V hladni luknji“, je nadaljeval starosta.

„To nič ne škodi“, je odvrnil hitro redar.

„Človek, ki je truden, se spočije tudi v ječi. V

mrzli luknji je hladno. Tam je prijetno počivati po tako vročem dnevu!“

Jetnik je pogledal strogo svojega spremljevalca — ta se je smejal veselo in odkritosrdno.

„No, Bog z vami, oče! Bog s teboj, Vazilij Gavrilč! Naprej!“

„Pojdi z Bogom, Jefimuška! — Odpri obe očesi!“

„In glej za tri!“ je zaklical mlad fant re darju iz množice.

„Sem li otrok?“ je mrmral ta v odgovor.

In šla sta in se držala hiš, da sta šla v senci. — Mož v meniški obleki je šel spredaj, neenakomerno, toda hitro, kakor človek, ki je vaje potovanja. — Redar je šel vzadi z debelo palico v roki.

Jefimuška je bil kmetič majhne, toda krepke rasti, imel je dober, širok obraz, ki ga je obrobjevala temna, kocasta brada, ki se je začinjala pri sivih, svetlih očeh. Smehljaj se je skoraj vedno nad nečim, kazal pri tem svoje zdrave bele zobe in vlekel kožo okolu nosu tako, da se je zdelo, da hoče kihati. Nosil je neko

tatarsko poletno obleko, katere spodnji konec je vtaknil za pas, da bi ga ne ovirala pri hoji, na glavi je imel temnozeleno kapo, ki si jo je globoko na obrvi potisnil, zaradi česar je bila zelo jetniškimi podobna.

Njegov tovariš je šel, ne da bi se najmanj zanj brigal, kakor bi ga bil popolnoma pozabil. Šla sta po ozki stezi, ki je peljala skozi žitno polje in senca popotnikov je skakala po zlatem klasovju.

Na obzorja se je videl modrikast pas gozda. Na levi so se raztezala v neizmerno širokosti žitna polja, v katerih sredi je stala kakor črna lisa vas, za njo zopet polja, ki so se izgubljala nazadnje v modri megli.

Desno se je vzdigoval, za gručo vrh, vrh zvonika, s pločevino pokrit in še ne poobarvan, v sinje nebo — svetil se je tako v solmcu, da so začele oči boleti, če so vanj gledale.

* Visoko v zraku so žvrgoleli škrajččki, iz rži so se smejale plavice in bilo je neznosno vroče. — Pod popotnikovimi nogami se je vzdigoval prah.

(Dalje prihodnjič.)

proti „Domovini“ in posvetni inteligenci. Prepričan sem namreč, da bi „Domovina“ gotovo bila objavila poročilo o našem zboru, ko bi se ji bilo poslalo; uverjen sem tudi, da bi bil g. urednik sam prišel v našo sredino, ko bi se mu bilo le namignilo, da nam je njegova navzočnost ljuba, prišel bi bil morebiti še marsikdo, ko bi se ga bilo povabilo, kakor se to povsod godi, ker se gre za nova društva. Pri starih družtvih, kakor n. pr. pri „Zvezi“ takih posebnih vabil ni treba več.

Ker se pa nalašč ni nikogar vabilo, ko niti sami nismo vedeli, če se bo shod obnesel, ne vidi se mi umestno, sedaj komu njega odsotnost očitati. Da pa ni „Domovina“ kriva, če ni dobila poročila od učiteljstva, pa cenj. predsedništvo menda najbolje ve.

„Zvezo“ smo vendar osnovali, da bi družila vso inteligenco in sploh vse, ki so vneti za napredek in naobrazbo naroda, ne pa jih razdvajala.

Če je „Domovina“ odgovarjala vselej v pravem tonu, blagovolite pa na podlagi teh pojasnil sami razsoditi.

Prav žal mi je, da moram s to svojo izjavo v javnost, a zdi se mi neobhodno potrebna, da ne nastane zmešnjava v naših vrstah, med nami in drugimi stanovi pa nepremostljiv prepad.

Ne bodimo veliki v malenkostih, ampak lotimo se večjih vprašanj, ki nekako vedno glasneje na naša vrata. Čuvajmo to lepo organizacijo, ki smo si jo ustanovili s tolikim trudom!

„Domovini“ pa priporočam, da prijavi vsaj sedaj, četudi „post festum“ razpravo „Kaj bomo“, objavljeno v 13. in 14. številki letošnjega „Učit. Tov.“, kjer se temeljito pojasnjuje namen naše „Zveze“.*

Na Medvedovem selu, dne 22. junija 1904.

Strmšek, podpredsednik „Zveze“.

* Prav radi. — Ured.

Celjske in štajarske novice.

— Mestna hranilnica v Celju je sedaj, dne 22. junija, vendar enkrat razglasila svoj računski sklep za leto 1903. V njem izkazuje od imetja v iznesku 10.929.731 K 83 v (okroglih enajst milijonov) dobička 33.649 K (30%). Južnoštajarska hranilnica v Celju je izkazala od imetja okroglih štirih milijonov 14.994 K prebitka (37%), celjska posojilnica pa od imetja okroglih 6½ milijona 27.391 K dobička (42%). Slovenska dva denarna zavoda v Celju sta torej bolje gospodarila. — Glede podrobnosti je vnovič neresnično, da bi imela celjska „nemška šparkasa“, kakor ona pravi v svojem računskem sklepu, premoženja 10.929.731 K. Toliko namreč iznaša denar, kateri je hranilnici dal v oskrbovanje (imetja, aktiva); temu pa nasproti stoji dolgovi 10.882.502 K, med temi vlog (tujega, hranjenega denarja) 10.856.840 K, tako da ima po letošnjem svojem lastnem izkazu aktiv in pasiv mestna hranilnica v Celju premoženja samo 47.230 K. V resnici pa je premoženje hranilnice njen rezervni fond v iznesku 880.235 K. Naši Nemci se bodo šele morali nadejati, kaj je „premoženje“. Ako bi bilo res, da ima mestna hranilnica v Celju blizu enajst milijonov premoženja, tedaj bi bil vsak kridatar in vsakdo, kateremu posestvo prisilno prodajo, premožen mož. Če kdo pride v konkurz in ima vaga za sto tisoč, dolgovi pa petsto tisoč kron, kdaj ima ta mož sto tisoč kron premoženja po zdelih celjske mestne hranilnice. Kmetič, ki ima namljšče vredno 5000 K, dolga na njem pa 7000 K, velja pri mestni hranilnici v Celju, za 5000 K premoženja. — Zanimivo je, da je izkazala mestna hranilnica v Celju letu 1903 za čimke in inserate 1225 K 98 v. K temu samo pomnimo, da pri tej hranilnici delijo med ljudi brezplačno cele kope „Štajerca“. 1000 K pa ima ravnateljstvo za „dispozicijski“ fond, t. j. na razpolago brez računa. — Naloženega denarja ima ta hranilnica pri ormoški občinski hranilnici 12.065 K, pri brežiški občinski hranilnici 23.401 K in pri celjskem „Spar und Vorschussverein“ 164.580 K. Zadnje društvo je ustanovil dr. Jabornegg v namen notekmovanja s celjsko posojilnico, katera pa od tega ni imela škode. Lansko leto je kupil „Spar-

und Vorschussverein“ „Hotel Stadt Wien“ v Celju in tri hiše poleg njega, in vse predelal. Računski sklep celjske mestne hranilnice kaže, da je „Hotel Stadt Wien“ bil preosnovan z denarji, ki so pri mestni hranilnici od raznih ljudi naloženi. — Od posojil na posestvih dolžno je mesto celjsko, kakor smo drugekrat omenjali brez oporekanja, čez dva milijona hranilnici. Ako se k temu šteje „vloga“ za hotel „Stadt Wien“ po 164.580 K, vidi se, da so gospodje mestne hranilnice od posojil na nepremičnine, katerih imajo 6½ milijona, dobro tretjino posodili celjskemu mestu. Vrednostnih listin ima hranilnica za skoro tri in pol milijona, torej tretjino vlog. Pri tej svoti ima hranilnica dejansko izgubo, ker vrednostni papirji nesejo 4%, hranilnica pa plačuje za dotični iznesek vlog z rentnino in prikladki vred 4½%. — To in pa ker mesto Celje plačuje od svojih dolgov samo 4½%, ne 5%, kakor drugi hipotečni dolžniki, je vzrok primerno nizkemu dobičku, katerega hočejo povišati s tem, da iščejo in lovijo povsod posestnike, katerim bi mogli kaj posoditi. — Računski sklep mestne hranilnice v Celju je neka slika spodnještajarskega, posebno celjskega narodnega življenja. Ona vzdržuje nemški hotel „Stadt Wien“ in nemško občinsko gospodarstvo v Celju, nadalje nemški hranilnici v Ormožu in v Brežicah, s tem pa tudi nemško gospodarstvo tam. Zamude Slovencev se maščujejo nad njimi.

— Stinkmühlarska vsiljivost. Pred kratkim smo poročali, da ponujajo celjski smrdomlinarji svojo moko po celem slovenskem Štajarskem, da jo vsiljujejo celo takim Slovincem, katerim skušajo na vsak način škodovati, ali pri vsem tem smo si mislili, da bodo pač imeli s tem vsiljevanjem zadosti. Ali zmotili smo se. Stinkmühlarska vsiljivost gre še dalje. Zdaj so začeli celo po Kranjskem ponujati svoje nemčurske izdelke. No, kaj takega je pač samo celjskim nemčurjem mogoče. Tako nesramni niso niti oni čifuti, kateri še vedno nazaj silijo v hišo, če se jih je prav že skozi vsa vrata iz hiše vrglo. Pač jim mora tem smrdomlinarjem huda presti, ako skušajo za svoje izdelke dobiti odjemalcev tam, kjer bi morali vedeti, da se jih bo brcnilo na plan. Seveda Nemcev in nemčurjev ni toliko na Spodnjem Štajarskem, da bi mogli vzdrževati celjski smrdeči mlin, posebno že zato ne, ker tudi večina teh rajši jemlje moko iz slovenskih mlinov, kakor pa iz smrdomlina. Kam naj se torej obrnejo „stinkmühlari“, kakor k Slovincem, kateri naj bi v zahvalo za večne psovke in žalitve pridno odjemali njih moko. Ali, ne boš! Ponavljamo zopet, kar smo že večkrat pisali: Kadar vam pride „stinkmühlarski“ agent v hišo, pokažite mu hitro vrata, da vam ne zanese „stinkmühlarskega“ smradu v hišo!

— Dobrna. — Blagoslovljenje društvene zastave „Bralnega društva“. — V nedeljo je bil na Dobrni res pravi narodni praznik, kajti takega dneva še ni doživela Dobrna, odkar se ljudje spominjajo. Pred dobrimi desetimi leti se je ustanovilo na Dobrni bralno društvo, da širi med ondotnim slovenskim ljudstvom izobrazbo in narodno zavest. Desetletnica tega za Dobrno velevažnega dogodka se je praznovala pred meseci popolnoma preprosto, a med tem časom se je skrbno delalo na to, da dobi društvo čim prej svoj društveni prapor, pod katerim naj bi odslej tem krepkejšo stopalo naprej. In v nedeljo se je blagoslovila zastava bralnega društva. V prvi vrsti je ta napredek gotovo zasluga sedanjega neumornega predsednika, gosp. kaplana Schreinerja, in pa njemu zvesto ob strani stoječega g. župnika Kukoviča. — Tema dvema se mora v prvi vrsti zahvaliti bralno društvo, da je v zadnjih letih tako čvrsto napredovalo, da je s tem napredkom zadobila Dobrna vzlic vsem mogočim nemškutarskim spletkam in naklepom pošteno slovensko lice. — V nedeljo torej se je obavilo blagoslovljenje društvene zastave. Poka nje topičev je naznanjalo to slavnost sosedom, ki so od daleč in blizu prihitali, da se udeležijo te redke slovesnosti. Okrog 10. ure dopoldne so dospeli odposlanci raznih društev, da prisostvujejo blagoslovljenju zastave. — S celjsko „Narodno godbo“ na čelu se je pomikal sprevod s slavnostnega prostora proti župni cerkvi, kjer je

pred slavolokom podala belo oblečena deklica kumici, goi Reziki Goršekovi, krasno kito cvetja, zahvalivši se ji za njeno naklonjenost in prijaznost napram društvu. Pred cerkvijo je nato po kratkem nagovoru društvenega predsednika izvršil blagoslovljenje zastave častni član društva, g. prof. Kardinar. Po zabijanju žrebljev, pri čemer se je čulo več krepkih, navduševalnih besed, se je nova zastava posestrila z zastavami „Celjskega pevskega društva“, „Studeniškega izobraževalnega društva“ in „Krščanske zveze“ v Ljubljani, katera društva so se po deputacijah udeležila slovesnosti. Nato je bilo v župni cerkvi slovesno cerkveno opravilo s pridigo, v kateri je propovednik v izbranih besedah razložil poslanecem pomen zastave in jih v nemal za ljubezen do vere in domovine. Po maši so se udeležniki razšli po raznih gostilnah, pri čemer se je pač težko občutilo, da ni na Dobrni večje gostilne, katera bi bila v slovenskih rokah. Nekaj odposlancev raznih društev je bilo na kosilu v gostoljubnem župnišču, kjer se je izreklo več navdušenih napitnic društvu in vsem onim, ki so si stekli zanj zaslug, posebno pa ljubeznivi goi kumici, katera je ob tej priliki izročila predsedniku znaten dar v društvene svrhe. Po popoldanski službi božji je odkorakal dolg sprevod z godbo in zastavami prihajajočim Celjanom naproti. Na čelu vsem je prišel „Celjski Sokol“, katerega je pozdravil predsednik bralnega društva g. Schreiner, a odgovoril mu je podstarosta dr. Josip Karlovšek, povdarjajoč potrebo narodnega dela. Obenem s „Sokolom“ so prispeli tudi pevke in pevci „Celjskega pevskega društva“ in „Slovenskega delavskega podpornega društva“ ter še več drugih Celjanov. Vsa društva so na to odkorakala na slavnostni prostor, kjer se je nato začel spored. Nastopili so pevci „Celjskega pevskega društva“ in „Slovenskega delavskega podpornega društva“, pod vodstvom gospoda dr. Schwaba, potem šmartinski pevci pod vodstvom g. nadučitelja Kvacca ter domači dobrnski ženski zbor. Vse pesmi so se izvajale kar najizbornejše, posebno pa moramo pohvaliti šmartinske pevce in dobrnske pevke. — Slavnostni govor je govoril odposlanec „Krščanske zveze“ v Ljubljani, g. dr. Evgen Lampe, ki je posebno povdarjal potrebo narodne organizacije od najnižjega do najvišjega. Govornik je sicer govoril prav dobro, toda videti je bilo, da tla še niso dobro pripravljena za taka razmatranja — preprosto ljudstvo ga ni razumelo. Drugi govornik je bil gosp. dr. Karlovšek, ki je polagal na srce slovenskemu ženstvu, slovenskim materam skrb za narodno vzgojo mladine. Ljudstvo ga je pozorno poslušalo in tudi umelo. Med posameznimi točkami sporeda je izborna igrala „Nar. godba“ pod vodstvom svojega kapelnika g. Koruna. Po končanem sporedu se je vršila domača zabava v gostilni pri Korenu. — Tu pač moramo pripomniti, da je bilo drugo vse v redu, samo postrežba je bila nad vse pomanjkljiva. — Ko se je že bilo precej zmračilo, so začeli gostje odhajati. — Cela slavnost je pokazala, da živi Slovenstvo na Dobrni krepko življenje, pokazala je, da ona nemškutarija, katero so zanesli razni višji činitelji na slovensko Dobrno, ni mogla zamoriti in srcu našega poštenega slovenskega ljudstva ljubezni do milega slovenskega jezika, do slovenskega naroda. In kako tudi, saj je vse, kar je na Dobrni „nemškega“, vse le umetno, prisiljeno, in kaj takega ne more nikdar obstati nasproti resničnosti. Priznati moramo, da celi dan ni bilo nikjer niti videti niti čuti kakega nemčurskega izzivanja, pač pa so „nemški“ gostilničarji sami najprijaznejše vabili slovensko občinstvo v svoje prostore. Se pač vidi, da je in ostane Dobrna slovenska. Bralnemu društvu dobrnskemu pa najodkritosrčnejše častitamo na tak lepo uspeli slavnosti ter mu želimo, da bi se tudi nadalje tako čilo in krepko razvijalo ter ščitilo pod svojo novo zastavo slovensko Dobrno! V to pa Bog pomozil!

— Kmetijska zadruga za Spodnještajarsko javlja, da naj se zglase oni udje, kateri žele umetni gnoj za ajdo, najdalje do 1. julija t. l. Pri zadostnih naročilih t. j. skupaj za cele vagone, se bode umetni gnoj preskrbel, in če pa ne. Kdor pa želi obračun za dosedaj že prejeti

voditelj društvenega življenja, posebno v tujini. Pokazal je „Triglav“ svojo sposobnost za tako nalogo s tem, da je, upajmo za stalno, združil pod svojo zastavo tako lepo število pevk (14) in pevcev (25). Častitamo mu na moralničnem uspehu zadnjega koncerta Vivat sequens;

—1—r.

Klong-Sib-Pät, 1. maja 1904.

Glas iz Siana. Le višjim krogom, kakor zaslužnemu c. kr. avstro-ogrskemu konzulu E. Müllerju v Bangkoku, kralj. siamskemu konzulu Langerju na Dunaju in častitim udom c. kr. geogr. družbe na Dunaju imam se zahvaliti za mojo malenkost častni poziv v svrhu, da premerim in proučim sto in sto kvadratnih kilometrov obsegajočo siamsko ravnino, ali bolje rečeno, sedaj precej pusto in vročo prerijo v svrhu prihodnjih naselbin, ali še bolje rečeno, ustanovitev siamskega farmerja (kmeta). Ko mi je na podlagi neke brzojavke siamski konzul na Dunaju dne 23. februarja predložil, da želi „Siam Canals Land and Irrig. Co“ v Bangkoku, koje generalni voditelj je avstrijski konzul, avstrijskega inženjerja, sem seveda le z veseljem podpisal dotični kontrakt. 29. februarja odpotoval sem iz Ormoža, 2. marcija sem stopil na parnik „Princ Heinrich“ nemškega Lloydja, potem pa preko Neapola, Port Said-a, Suez-a, Aden, Colombo, Penang in Singapore dospel 29. marcija še le v Bangkok, kjer sem se mudil le dva dni.

Žal, da mi ni mogoče dati tekom tukajšnjega delovanja popolnega potopisa tega potovanja, istotako ne morem pošiljati redno in obširnih poročil iz krajev, v katerih bivam, kajti od poštna štabice sem oddaljen približno tri dni, nadalje pa mi primanjkuje papir za dotične rokopise. Vendar hočem porabiti vsako priliko, katera se mi nudi, da orišem v kratkih potezah značilne točke tukajšnje narave. Natančnosti slede zato ob priliki mojega zopetnega prihoda (najbrž prihodno jesen) v Evropo, tja v milo domovino, po kateri hrepeni vedno moje srce in katero čislam in ljubim nad vse!

Ko sem prišel v Bangkok, slikal sem si to siamsko ravnino, katera je imela biti v prihodnje polje moje operacije, v popolnoma drugi podobi kakor sem jo našel, namreč kot velikansko s senčnatimi gozdi obrastlo planjavo, toda na celem obzorju ne vidim drugega kakor pusto prerijo, obrastlo tuintam z visokim (približno 2 m) trstjem in tropično velikansko travo, koder se združujejo trume slonov ter brezštevilne kače, ob rekah in potokih pa krokodili in druge reptilije. Vkljub temu pa se najde povsod veliko siamskih zelo primitivnih koč, kojih karakteristiko bom svoj čas s slikami zamogel najbolj je označiti.

Glavni točki moje momentane pozicije sta približno: 95—100 ur v severu od Bangkoka in 60—65 ur na levi od reke Menam ter se premikam po Klong Sib-Pät u, ki je približno 10 m širok in do 3 m globok naprej z majhno, plavajočo hišico. Od posameznih štabic merim na desni in levi 12 km na široko to sedaj suho in pusto planjavo. Za voditelja po teh krajih imam jako skušenega in olikanega moža, rojenega Hindu, po imenu Mount San Njeyn. Žal, da govori le angleški, siamski ter indijski jezik, jaz pa nobenega izmed teh, toda razumeva se vendar le, ako ne z besedami, pa potom mimike in različnih znakov. V njem sem našel živo gramatiko in moža, ki skrbi ob enem za to, da imam vedno dovolj „kuli-jev“. Kot taki mi služijo Siamezi, vendar jih je težko obdržati in vsak trenotek zgine ta ali oni. Povprečno jih imam 16—20 dogodilo pa se mi je že, da so mi po noči vsi izginili in sem ostal po več dni sam z M. S. Njeynom in kubarjem — kitajcem, kojega sem dobil v Bangkoku in ga imenujem „kozel“. Ob enem bodi omenjeno, da se je temu imenu popolnoma privadil, kojega je dobil zaradi nerodnega obnašanja. — Vsi „kuli“ stanujejo na obrežju v primernem šotoru in kuhajo zraven njega v originelnih loncih svoj riž, sušijo ribe, kar seveda mojemu nosu ne ugaja najbolj, ter pečejo tuintam podgane, kojih pečenka je njih delikatesa.

Naj mi bo dovoljeno, da orišem skratka tudi posteljo, ki mi služi dan za dnem v prenočišču; ta obstoji iz štirih precej širokih desk,

na koje sem razprostrl odejo, v podzglavje mi služite dve knjigi. Preko te primitivne postelje, kateri manjka vsa evropska prijetnost, pa sem razpel veliko mrežo proti nadležnim in brezštevilnim moskitom ter obenem proti vsakovrstnim reptilijam, ki so si mojo kočo izbrale v svoje bivališče. Ves ostali inventar obstoji iz dveh stolov, ene mize, nekoliko loncev in drugih prepotrebni kuhinjskih posod, puške, streljiva, iz Evrope sabo prinesenih knjig, različnih aparatov in pisalnih utenzilij. Nadalje imam več zabojev konzerv in nad 30 komadov žive perutnine. Posebno ta in divjačina je moja glavna hrana.

Pa tudi tri buteljke najboljšega ormoškega „Jeruzalemca“ ne manjkajo, kojega mi je seveda v veliko večjem številu pri slovesu podarilo radovoljno „kletarsko društvo v Ormožu“. Eno izmed teh hočem prinesiti nazaj v Evropo v svrhu, da dokažem, kako dobro se obnašajo naša vina pod vsakim podnebjem, medtem ko marsikatera druga, kakor n. pr. italijanska, preko morja prinesena zgube svojo pristno vrednost. Karakteristično je to, da je vino, ki je do sedaj še zmeraj imelo prestati povprečno 40° C na morju kakor tukaj na suhem, po mojem spoznanju se še poboljšalo, postalo je močnejše. Žganju podobno!

Pri nas se za pitno vodno navadno nihče ne zmeni, saj žuboreči vrelci nikdar ne usahnejo — in kdo bi pa tudi pil vodo, ko je povsod vina, piva ter vražjega žganja in špirta dovolj. Toda tukaj v tropih je vse drugače. Kdor si hoče namreč ohraniti svoje zdravje, ne sme piti spiritoznih pijač — a pitne vode ni. V Bangkok uvažajo n. pr. že več mesecev iz tujih in daljnih krajev pitno vodo. Kar se mene tiče, pijem le kakao, kavo ali čaj, toda brez sladkorja in vsakega drugega dodatka, kajti prepričan sem se, da je grenak čaj ali kava tukaj najboljša pijača za žejo, toda hladna in krepčajoča kakor studenčnica ni nikdar, na polju se mi n. pr. čisto ogreje 40—50° C. Siamezi pijejo seveda iz vsake mlake, bodisi voda še tako smrdeča in nevžitna, in to je vzrok mnogokratnim groznim boleznim, kakor koleri i dr.

Čestokrat se mi dogodi, da sem v zadregi razločiti moški spol Siamezov, kojim brke navadno ne rastejo, od ženskega, kajti postava je pri obeh slična, v nosi las ni nobenega razločka in razven predpasne rute ne pokriva navadno nobena obleka njih teles. Čudno, ženskih krasotic, o katerih govore nekateri potopisci, še dosedaj nisem videl. Daka hodijo le v Adamovi suknji okrog.

Značilna so Siamezov grozno nesnažna in ostudna, vedno odprta usta; nepopisljiv je vtis, katerega povzročajo njih krvavo-rdeče ustnice, z neko črno in debelo tvarino pokriti in namažani zobje ter istotako črni, temno rjavi ali krvavo rdeči jezik. To čudno rdečico jim povzroča „betel“, to je sad in grenka skorja nekega drevesa, koje vedno grizejo ter zbog tega čudno in ostudno tvarino vedno bljuvajo — zato mislim, da sladkega poljuba ta narod ne pozna, in kdo bi tudi take ustnice zamogel poljubiti, čeravno je tudi temu narodu ljubezen v njih monotono donečih pesnih znana. Pa čudna mora biti ljubezen, ako si mož ženo le kupi, vsaka siamska ženska stane namreč približno 100—200 tikalov, torej okolu 150—300 kron.

Posebno zanimiv je siamski jezik; naučiti se posameznih besed je prav lahko, toda razumeti in govoriti zelo težko, ker je veliko sličnih besed in je torej pomeh le od pravega naglasa odvisen; tako pomenja beseda „mai“ les, svila, zgoreti, noben, ne itd. z besedami „k'ai-ka'i-kai-kai“ označi Siamez sledeči stavek: „Ali mi prodate kurja jajca?“ — Interesantno je njih časovno štetje. Od leta 1888 naprej se začne novo, našemu slično leto in sicer 1. aprila ter teče sedaj 123 leto, namreč odkar je Bangkok postal glavno mesto leta 1782 Vendar se med preprostim ljudstvom še najde tudi prvotno štetje od leta 638 po Kr. naprej. Tukaj ima isto 12 mesecev s 354 ter vsak drugi mesec menjaje se z 29 do 30 dnevi. V vsakih 19. letih se sedemkrat šteje 8. mesec dvakrat, tako da ima to leto (prestopno leto) vedno 13 mesecev in 384 dni. Razven tega pa se doda še vsako peto ali šesto leto sedmemu mesecu en dan. 12 let

skupaj da sledeči ciklas: tchuot (mišje leto), thalu (bivolovo leto), kan (tigrovo leto), to (zajčevo leto), marong (zmajevo leto), maseng (kačje leto), mamia (konjsko leto), mamä (kozje leto), svok (opičje leto), raka (petelinovo leto), djo (pesje leto) in kun (svinjsko leto). Tako bi se še dalo veliko zanimivega navesti o tem nam še malo poznanem narodu.

Čudno je videti Siameze, ako gredo mimo mene. Vsak poklekne ali se celo vsede na tla, dene roki pred oči in se mi v tem poločaju nakloni, potem pa vstane ter gre v velikem krogu mimo mene dalje. Povelja sprejemajo vsi moji „kuli“ le kleče ali sede.

Brez puške iti na prosto ni varno, po noči zaradi roparjev, a po dnevu zopet zaradi množtevilnih kač, slonov itd. Izmed kač je najnevarnejša kobra, koje strup zamore usmrtiti človeka že v malo minutah. Jaz sem to kačo že čestokrat naletel v dolgosti 1—2 metra; ako ni razdražena, tedaj je jako lena in se ji je prav lahko izogniti. Dogodilo se mi je pa tudi že dvakrat, in sicer v začetku, ko še nisem bil razmeram privajen, da sem ji moral pokazati pete, navadno pa se mi posreči vsako ustreliti še predno začne brizgati. Ko veslamo po potokih, vidimo čestokrat krokodile, vendar ti niso nevarni, ker jih prežene vsako tudi najmanjše ploskanje z veslom ob vodo. Večjo previdnost zahteva lov na slone, ker ako ni dobro zadet, kar pa je jako težko, zamore biti nevaren. Jaz sem se 17. aprila rešil le s tem, da sem skočil v neki potok s prav strmim obrežjem, po katerem sem zasledoval v čolnu dalj časa v bližini se nahajajoča slona. Voda je namreč najboljše zavetišče, kajti slon ne sledi nikdar lovcu v njo.

Čudno je to, kako se človek v kratkem času aklimatizira. Doma mi je bilo pri 25° C že neznosno vroče, a tukaj tudi pri 45—48° C opoldne na solncu tudi ne občutim večje vročine. Navadna temperatura ob istem času v senci je 32—35° C, a voda v rekah in potokih ima povprečno 29—32° C.

Le toliko za danes! Kedaj bo priromalo to kratko in površno poročilo k vam, ljubi rojaki, je negotovo, odposlati ga hočem takoj z dvema kuli-jema na najbližjo pošto Klong Rangsit, ki pa je, kakor sem že zgoraj omenil, oddaljena približno tri dni, kjer me gotovo že čakajo pisma iz domovine, ki so takorekoč v prostih urah moja edina zabava.

Končno pošiljam v domovino najsrčnejše pozdrave iz jugoiztočne daljne Azije!

inženjer Ferdo Lupša.

Narodno-gospodarske novice.

Meso po letu, kako je sušiti?

Zadnjič smo govorili, kaj nam je storiti, da ohranimo po letu sveže meso precej časa zdravo in dišeče. Danes pa hočemo poslušati nasvete, kako nam je ravnati, ako hočemo, meso od zaklanih živali tudi po letu kolikor mogoče posušiti in ohraniti. Pogosto se namreč zgodi, da ima gospodinja na spomlad še dosti krme za svinje, in če te rade žró, nabira se jim slatina, radi česar se živad ne kolje rada ter se to odlaga na pozno pomlad. Med tem pa je nastopila vročina in z njo zaredile se -- muhe.

Večjih škodljivcev pa ni za sveže meso, nego je muha, posebej še ona, mesna muha ime novana. Te navadno ne opazimo v naravi pogosto, ali če imaš kje delo s svežim mesom, gotovo je na stotine jajec pustila ondi. Iz teh je že v par dneh toliko črvičev, kateri sila naglo rastejo in se razširjajo v meso. Ako se jim ne prepreči, je lahko v enem tednu že vse meso pregledano, onesnaženo, in če je obesiš v dim, pade nekaj črvov sicer iz njega vsled vročine, drugi znotraj pa še bolj hitro delujejo, dokler ni vse meso izprijeno.

Da se to zabrani, treba skrbeti za časa. Zategadel naj se žival kolje prav zgodaj v jutru. ko v hladu še muhe mirujejo. Ako pa že solnce prisije in je čutiti gibanje muh, mora se meso pokriti z gostim prtom. Kajti ako bi se ono prej, nego se je do dobrega ohladilo, osolilo, ne bilo bi prav, ker na ta način se rodi pa drugi

Japoncem, kje se nahajajo ruski oddelki. Ruske vrste so bile decimirane. Pal je tudi en ruski poveljnik. Da prebijejo japonske vrste, so kozaki napravili na Japonce obupen naskok, ki se je posrečil. — Čuje se, da Japonci korakajo naravnost proti ruski glavni vojni moči.

London 23. junija. Po zadnji statistiki je bilo ubitih pri Vafankovu le 40 ruskih častnikov in 1963 ruskih vojakov.

Bratje Sokoli!

V soboto ob 9. uri zvečer so

redovne vaje

za izlet v Ljubljano.

Odbor.

Sušilnice za hmelj

Warbs-Hahnov patent, ki so se dosedaj najboljše obnesle, se priporočajo gospodom producentom. — Naročila sprejema in izvršuje Gustav Hahn v Avši na Češkem, sedaj v Žalcu, hotel g. Viranta „pri kroni“. (279) 1

Sprejmejo se trije hlapeci

dva k volom in eden h konjem.

Mesečna plača je 40 K. Eden sme biti oženjen, kateri dobi brezplačno stanovanje, kurjavo in svečavo. — Ponudbe naj se pošiljajo na grajščinsko oskrbnišvo Loka pri Zidanemmostu. (281) 1

Proda se

v lepem in živahnem trgu lepa hiša z večjimi sobami, kletmi itd.; zraven hiše je lep vrt, okolu vrta veliko vinske trte.

Hiša je jako sposobna za vsako obrt in tudi pripravna za penzioniste. V istem kraju so tudi toplice.

Več se izve pri Ivanu Šketu, mizarskem mojstru v Laškem. (282) 3—1

LJUDEVIT BOROVIK

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovcve in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokrese, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastoj. 6

Izvrstan okus kave dosežete s primestanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Poština 5 kg pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem zastoj pošiljate mesarščik.

Týdrova Toldarna žitne kave Praga-VIII.

Anton Sumrek

podobar

Gledališka ulica 5.

Celje

se priporoča

oč. duhovščini, gg. cerkvenim predstojnikom kakor slav. občinstvu za napravo in popravilo

oltarjev, prižnic, križevih potov spovednic, vsakojakih podob in

(272) svetniških soh 5—2

kakor sploh vseh v to stroko spadajočih del. Trajno, umetniško dovršeno delo in primerne, nizke cene!

Trgovina z usnjem

in čevljarskimi potrebščinami je v Celju, Glavni trg šte. 15 takoj pod ugodnimi pogoji naprodaj. (283) 1

Singerjevi šivalni stroji

za domačo uporabo in industrijske svrhe vsake vrste.

Velika trpežnost.

Vzorna konstrukcija.

Preprosta uporaba.

Visoka tvornost.

Leta 1908 samo v Avstriji in Nemčiji.

Devet najvišjih odlikovanj!

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih modernega umetnega vezenja. — Elektromotorji kot gonilna moč pri šivalnih strojih.

Singer Co. akc. družba za šivalne stroje
Celje, Kolodvorske ulice 8 (245) 15-4

Redni občni zbor

posojilnice v Šoštanju

se vrši v ponedeljek, dne 27. junija 1904, ob 8 oziroma 9. uri predpoldne z navadnim dnevnim redom.

Posojilnica v Šoštanju, dne 20. junija 1904.

£ (285) 1

Ravnateljstvo.

Oddajatelj veliko visokosti.

Iz prve roke, t. j. od pridelovalca

Oddajatelj vič. duhovščine in samostanov.

torej popolno jamstvo za naravno

nepopačeno kavo.

PO NAJNIŽJIH CENAH.

Naša pridelitev kave in čaja na otoku Java se obdeluje jako umno. — Naša kava in naš čaj sta zelo blagodišča in okusna, pa jako izdatna. Javaflor imenuje se naša zavarovana znamka.

Kava:

Pošilja se 5 kg vrečica, colnine prosto in franko, brez stroškov na vsako pošto. — Javaflor najfinejša gl. 6'65; Javaflor zelen, fin gl. 6'65; Javabrazil fina družinska mešanica gl. 5'75.

(250) 12-1

Čaj:

1 kilo gl. 2'80, gl. 4'—, gl. 5'50.

— Cenik brezplačno in franko. —

TURK & DRUG

veleposesnik na Javi.

Pošiljatve in skladišča v luki.

TRST, Via dell'acquedotto 62.

(74) 15—11

Patentirane, same ob sebi delujoče

škropilnice „Syphonia“

za vinograde in hmeljnike

za zatiranje sadnih škodljivcev

proti boleznim na perju, za odpravo predenca in divje sorčice itd.

Same ob sebi delujoče, nošnje brizgalnice tudi z bakrenim kotlom

za 10 ali 15 litrov tekočine, s pripravo za petrolejno mešanico ali brez nje in vožnje, same ob sebi delujoče brizgalnice proizvajajo kot specialitete

PH. MAYFARTH & Co.

tvornice poljedelskih strojev, specialna tvornica vinskih in sadnih stiskalnic in drugih strojev

DUNA J, II. Taborstrasse št. 71.

Obširni ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Kje?

Le pri

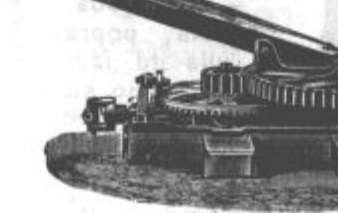
„Merkur-ju“

trgovina z želez-

nino, P. Majdič, se kupijo najboljši poljedelski stroji,

za vezi, cementa, vodovodnih naprav in cevi in vsako-

vrstnega, v železninsko stroko spadajočega blaga.

mlatilnice

vitelji, slamoreznice itd.

Bogata zaloga **traverz**

in železniških šin, železa

in vsako-

vrstnega, v železninsko stroko spadajočega blaga.

Zacherlin

pomaga izborno kot nedosežen uničevalec mrčesa.
Kupi samo v steklenicah.

Celje: Gustav Stiger Viktor Wozg A. Walland nasl. Teppei Milan Hočvar Josip Matič Anton Ferjen Fran Zanger Ferd. Jakowitsch Frid. Jakowitsch Anton Kolenc Franc Pečnik M. Rauscher lekarna	Celje: Ivan Ravnikar Oto Schwarzl lekarna Josip Srimz Anton Topolak W. Wratschko Dobrna: Jos. Sikoš Braslovce: Ant. Plaskan Josip Pauer Gomilsko: Fran Cukala (215) 10-5	Hrastnik: Alojzija Bauerheim Konsumno društvo Josip Wouk Ljubno: Fr. X. Petek Janez Filipič Sevnica: Anton Verbič S. F. Schalk Ludovik Smola Trg Lemberg: Franc Zupančič Konjice: Fr. Kupanik 145 Mozirje: Leopold Vukič	Laško: Andrej Elsbacher Karl Hermann Planina: Lud. Sch. Scherko F. Wambrechtsammer Gornji grad: Jakob Božič Franc Scharb Ferd. Ivanus A. P. Krautdorfer Anton Schweiß Karol Sima Franc Kavčič	Pristava: Marija Suppanz Ant. Suppanz Fran Matheis Franc Varlec Janez Pinterič Uršič & Lipelj Zalec: Albert Geiss Jakob & Marija Janič St. Jurij: Fran Martin Velenje: Karl Tischler Josef Wutti	Trbovlje: Konsumno društvo Anton Krammer Jos. Mahkovec Janez Müller sen. Jos. Sporn Franc Dežman Ivan Novak Anton Jakim Ulrich Lager Josip Wutti Vojnik: Fr. Zottl
--	--	---	--	---	---

JOSIP TABOR

tvornica cementnih izdelkov

Špitalske ulice št. 12 **CELJE** Špitalske ulice št. 12,

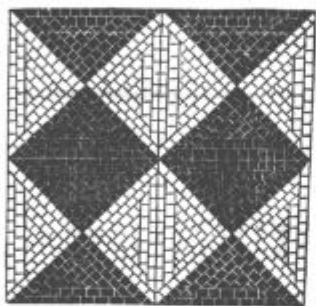
Izdelovanje z roko delanih in stisnjenih cementnih mozaik-plošč

v različnih barvah, gladkih ali robatih, za tlakovanje cerkev, kopališč, kuhinj, vež, hodnikov, stranišč, tratoarjev i. t. d.

Nadalje izdelujem

garantirano izborno blago iz najboljšega betona iz portlandskega cementa

kakor: prosto noseče umetno kamene stopnjice, razkave ali brušene, oltarske stopnjice po meri in načrtu, obode na vratih in oknih, vodne s prejemalnike pri vodnjakih,

konjske napajalnike, krmilnike, vaze, olepševalne krogle, balustrade, balkonske ploče, okrajnike, mejnike, kilometerske kamne, postamente, stebre

nagrobne kamne
nagrobne ograje, banje itd. itd.

Nadalje imam vedno v zalogi

cevi iz tolčenega betona v vseh velikostih, ki se odlikujejo s kolovalno vzdržnostjo, znotraj gladko in čedno izdelane, pripravne posebno za cestne prehode, vodovode, stranišča, dimnike in žične pravlake ter mnogo boljše, cenejše in trpežnejše kakor dosedanj zidani kanali.

Obodi za vodnjake iz betona s pokrovom.

Vsi v to svrhu spadajoči predmeti posebnih oblik in dimenzij ali po risbah se izdelujejo solidno in najcenejše.

Vedno se bom trudil, da postrežem cenjenim naročnikom z najprejnejšimi, najsolidnejšimi in kolikor mogoče niskimi cenami.

(217) 12-10

Z odličnim spoštovanjem

Pračun stroškov brezplačno.

Josip Tabor
tvorničar cementnih izdelkov v Celju.

Vizitnice priporoča tiskarna D. Hribarja v Celju.

Najprimernejša birmanska darila.

RAFAEL SALMIČ

prva narodna
in največja
trgovina

z urami,
zlatnino in
optičnimi
predmeti

v Nar. domu
v Celju.

Kdor si hoče
nabaviti uro,
zlatnino ali
srebrnino, naj
zahteva moj
novi, bogato
ilustrovani

CENIK
katerega raz-
pošiljam
brezplačno in
poštne
prosto. * Vsa
v mojo stroko
spadajoča
dela, popra-
vila itd. izvr-
šujejo se
točno in cenó.
Za dobro delo
garantiram.

Kupujem stare tolarje Marije Terezije, križavce i. dr.

Postrežba točna in poštena.

Pozor! * Znižane cene. * Pozor!

Pozor! * Znižane cene. * Pozor!

(181) 10

Slovite žveplene toplice na Hrvatskem

Varaždinske toplice

železnična, poštna in brzopjavna postaja

ob Zagorski železnici (Zagreb-Čakovec)

Najvišje odlikovanje topliške razstave, Dunaj 1903.
Velika zlata kolajna in častni znaki razstave.

Analiza po dvor. svetniku profesorju dr. Ludvigu l. 1894. 58 stopinj Celzija vroč vrelc, neprekošen po svojem učinku pri mišičnem in sklepnem revmatizmu, trganju, vnetjih in kostolomih, putiki, neuralgiji, ischiji itd., ženskih boleznih, kožnih in skrivnih boleznih, kronični ledvični boleznim, mehurnem katarju, škrofeljnih, rhachitis, kovinski dyskrasiji, kakor zastrupljenju s svincem in živim srebrom itd., itd. pri boleznih v požiralniku, prsih, jetrih, pri želodčnih bolečinah, hämorrhoidih itd.

ELEKTRIKA. * MASAŽA.

Zdravilišče z vsem komfortom, vodovodom, pripravami za zdravljenje z mrzlo vodo s tušom in po Kneippovem načinu, celo leto odprto; sezona traja od 1. maja do 1. oktobra. Velik, krasen park, obsežni nasadi, lepi izleti. Stalna topliška godba, obstoječa iz članov zagrebske kraljeve opere. Plesne zabave, koncerti.

Na postaji Varaždinske toplice pričakuje gostov vsak dan omnibus. Na razpolago so tudi posebni vozovi in se vljudno prosi, da se dotične naroči naprej pri upravi toplic.

Zdravniške podatke daje topliški zdravnik dr. A. Longhino.

(188) 12-6

uprava toplic.